

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Sulpitio Pio archiepiscopo Bitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

modo aperiri posset. Quod ideo factum credo, nè vas, in quo sanctorum pignora celata fuerant, alio vsui deinceps habile aptaretur. Reddito igitur furto, & impetrata à seniore venia, cœpit cum lachrymis & graui gemitu coram ipsis pignoribus petere indulgentiã, & vt citissimè de domo eius deducerentur, obnixè poposcit. Quæ cum educta essent, ille ad lectũ redijt, continuo se findendum expectans. Sed omnipotentis Dei misericordia, qui in sanctis suis mirabilis est, & neminem perire, sed omnes vult saluos fieri, vltra eos, quibus ad puniendum datus fuerat, non vidit: sed ab ipsis venerabilissimis viris commonetur, vt hæc palãm nunciet, & vltèrius de eorum corporibus nihil præsumat attingere. Post hæc ergò cœpit cibum quærere, qui continuos septem dies nullo alimento percepto, continuatim sub tanta angustia languerat, & post paucos dies pristina est sanitati redditus. Verùm nè quis hæc me arbitretur fingere, in veritate fateor, ipso Francone sub profectione Domini Iesu Christi nominis narrante didici.

Psal. 67.
1. Tim. 2.

VITA S. SVLPITII, COGNOMENTO PII, BITVRIGENSIS ARCHIEPISCOPI, AB EIVS AEQUALI
scripta optima fide, sed stylo rudi ac simplici, eaq. causa in Lectoris gratiam mutato per F. Laurentium Surium.

Rtus est beatus Sulpitius claris parentibus, inter ciues penè primarijs, & in castris regijs alitus. Idem autem ipse in ipso primæ ætatis flore, ruptis seculi laqueis, Christi militiam sic complexus est, vt in ea cõstanter perseverare, immutabili animi proposito constitueret. Et erat sanè in illo adhuc valdè tenero ea religionis capeffendæ cupido & feruor spiritus, si oblata fuisset à persecutore occasio, vltro se supplicijs omnibus obiecturus videretur. Cœpit interim diuinarum sese tradere lectioni scripturarum, & in ijs, quæ ad fidei eruditionem pertinent, non segniter exercere: & vt ætatis feruescentis illicitas edomaret cupiditates, & in sapientiæ studijs quotidianos faceret progressus, sedulis ad Deum orationibus & abstinentiæ laboribus incumberebat. Ità ille ab ipsis propè incunabulis ad eò fuit disciplina Ecclesiastica studiosus & obseruans, vt permultos tum senes, tum iuuenes ad ipsum confluentes, & quæ nostræ religionis sunt, ab ipso percontantes, non solum ad fidem conuerteret, sed etiam perfectæ vitæ institutionibus imbueret. Aderat enim illi haud obscure gratia spiritus sancti, qua fretus, innumeros ad sui in fide Dei imitationem permouebat. Præcepta euangelica & doctrinam Saluatoris ante omnia summo studio exequendam dicebat. Etsi autem iuuenis esset, at tamen erat continentissimus, & hanc virtutem castitatis quasi fundamenti loco reponens, cæteras porro superstruere perrexit virtutes. Itaque quod Dominus in Euangelio dicit, Sunt eunuchi, qui se ipsos castrauerunt propter regnum Dei, id ità ille complexus est, vt spretis nuptijs, virginitatis propositum obtinuerit.

IANVAR. 17.
Eius genus.

Feruor spiritus.

Egregia continentia.

Matt. 19.

Optima studia.

Quantùm autem eorum relatione didicimus, qui ci ab ipsa pueritia ad nostra vsque tempora comites vel ministri fuere, in seculari adhuc habitu positus, magnam nauabat operam construendis monasterijs, basilicis à fundamento nouis exadificandis, dirutis verò instaurendis, ope & auxilio subleuandis miseris, in pauperes conferendis elemosynis, in vincula coniectis non solum sermone & exhortatione, verùm etiam sua opera & officio ex carcerum squalore liberandis. Templum quoddam haud procul paterna eius domo aberat, ab hostibus vastatum & destructum, ad eò vt nulla ibi cleri vel populi frequentia cerneretur. Eò se crebrò conferre solebat orandi causa: sed vt inanis gloriæ flatus vitaret, intempestæ noctis captans silentia, vestes clàm assumebat, quibus ex more poenitentes vtuntur, atque ità diuinis vacabat meditationibus, donèc reuertente sole, iterùm seculari se habitu regeret. Hæc eius pueritiæ fuere studia & exercitia, quibus eius in DEVM animus accendebatur. Accidit autem, vt cum nocte quadam in eo templo cum duobus puerulis insisteret, & delectaretur in

Domino, duo terribili & immanes spiritus apprehensos pueros per vim extrahere niterentur. Sensit tandem à tergo clamantes & eiulantes pueros, conijcit oculos in illos nigerrimos spiritus, sublata manu incipit crucis exprimere signum, & ecce repente illis disparentibus, pueri manent incolumes.

Crucis signo pellit dæmones.

Ex illo verò tempore damnatus & inuidus satan machinas suas omnes admouit ad euertendum hominem Dei, & cuius mentem corrumpere non potuit, eum minis & terroribus phantasticis conatur in ruinam impellere: sed de hoc suo dicemus loco suis. Interea cœpit coruscare signis & miraculis, adeò vt in ipso etiam seculari habitu dæmones fugaret verbo, & ægros suis precibus curaret. Valdè autem modis omnibus cauebat, nè quid sancto eius proposito, quod celatum volebat, humanus fauor & aura popularis gratiæ, detrimenti adferret, seque arrogantia vitio contaminaret. Cumq; ea quæ diximus, ab eo fierent, & ipse operum atque virtutum splendor ceu tacita quadam prædicatione, pijs diuinæ veritatis inferreret lucem, impijs & obrectatoribus perfidiæ tetram caliginem offunderet: perindè vt olim apud Aegyptios tenebræ erant densæ & horribiles, quæ palpari possent, porrò apud filios Israel lux: perrexit omnipotens Deus magnificari in sancto suo, & cœptum virtutis opus magis magisque prouehere. Iam enim fama sancti viri longè lateque diffusa, Austregisilus Bituricensis antistes à Theodorico principe obtinuit, vt liceret ipsi sancto Sulpitio docendi in ecclesia munus deferre: videbat enim doctrinæ gratia multos ad eum confluere. Annuat sine mora

Exod. 10.

Fit Leuita.

rex, vt tonsis capillis, in Clerum ille transfret. Itaque per gradus ad altiora promotus, etiam Leuiticum est adeptus ministerium: seruiabatque in Ecclesia, & in dies maiori signorum copia illustrabatur. Suggestentibus autem quibusdam, Clotarius rex petijt ab Episcopo, vt pro sua & exercitus sui salute permitteret virum beatum in ipsius castris Abbatis fungi officio: cumque in eius & omnium, qui cum illo erant, sumptusa essent collata, quæ in triduum sufficerent, illis duntaxat seruatis, quæ ad vnius diei expensas essent satis, reliqua egenis elargitus est. Quæ res malè habuit ipsius familiares, quòd metuerent victum necessarium defuturum. Ad quos vir sanctus: Oculos, inquit, vestros, filioli, ad Deum referte, eiusq; regnum & iustitiam primùm quærite, & omnia apponentur vobis. Recordamini illius propheticæ sententiæ: Inquirentes autem Dominum, non minuentur omni bono. Et ecce subito ad virum Dei tanta annonæ copia à fidelibus hominibus transmissa est, vt non absurdè ea, quæ erogârat, centuplicato fœnere, quemadmodum Dominus suis promisit discipulis, se recepisse citra iactantiam gloriaretur.

Magna in Deum fiducia.

Matth. 6. Pal. 33.

Matt. 10.

At non post multos dies, sæuissimo rex correptus morbo, ad extrema tendebat. Regina repentino luctu obruta, monilia abiicit, vestes lacerat, euellit capillos, genas discerpit, regemque haud aliter atque iam extinctum plorat. Turbatur omnis regia domus, iunguntur dominæ lachrymis planctus aulicorum: fit concursus omnium ad virum Dei, eius amplectuntur genua, infundunt lachrymis: obsecrant, vt pro salute regis, in supremo discrimine constituti, preces DEO offerat. Permotus vir sanctus, faciem lachrymis rigat, tundit pectus, alta trahit suspiria, producit vigilias, conficit se ieiunijs, perpetuis Deum precibus pulsat. Exactis indè diebus quinque, regis fit etiam deploratio salus. Tum verò orant aulici virum sanctum, vt desinat se inedia conficere, paulumque cibi accipiat. At ille, Non comedam, inquit, donèc salutem principi obrineam à Christo, cui seruiuo. Illis contra asserentibus, principem iam penè exhalasse spiritum, nec debere eum frustra se inedia tabefacere: vir Domini respondit: Vbi septem dies ieiunus permansero, vnà cum principe sanitati restituto cibum capiam. Aduenit dies cunctis opratissima, implentur sancti sacerdotis dicta, regi salus repente redditur, omnium ore sacerdos prædicatur, & ad regis conuiuium honorificentissimè euocatur. fecerat enim hæc res charum cum omnibus & gratum. Hactenus ea diximus, quæ à Maioribus nostris, sancti viri æqualibus siue contemporaneis accepimus: nunc porrò ea commemoraturi sumus, quæ partim ipsi vidimus, partim à nostris condiscipulis didicimus.

Regem suis precibus redidit incolumem.

Austregisilus Episcopus obit.

Cum igitur eius virtutum floribus, signorumque gemmis & gratia multiplici, regis aula egregiè vernaret, odorisque sui fragrantia passim omnia complèsser, accidit vt sacer episcopus, cuius antè meminimus, feliciter migraret ad Dominum. Vbi autem ad noui pontificis electionem ventum est, & è populo alij alium, vt solet fieri, nominatur,

DE S. SVLPITIO ARCHIEPISC. BITVRICEN.

429

rent: pars etiam quadam infanioris vulgi, primoribus nonnullis consentiret in cuiusdam simoniacam electionem, regisque consensus, magna vi auri oblata, ad id impetratus esset: nostri vero, quibus Saluator dicit, Nolite timere pusillus rex, quia complacuit patri vestro dare vobis regnum: ab omnipotente Deo peterent beatum virum sibi dari Episcopum, mitterentque ad regem paucis verbis comprehensam legationis formulam, eamque per vnum ex ijs, de quibus dicitur, Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum, regis auribus insinuarent: tametsi rex tam copiosa pecuniae desiderio non nihil inescatus teneretur, at tamen eius coniunx, diuino amore succensa, admonebat eum, post tanti pontificis è vita excessum, eum iure meritoque illi subitui debere, qui & meritis & miraculorum signis, & virtutum oramentis illi par esset: simul etiam ei in mentem reducebat, quod eius precibus paulò antè ab ipsis mortis ianuis ad vitam esset reuocatus. Itaque rex maturiori omnia iudicio perpendens, spretoque maleuada cupiditatis consilio, repudiatis malorum consultorum persuasionebus, absque vlla dilatione iussit impleri, quod diuina erat prouidentia constitutum. Ità vir sanctus, Deo volente, primam obtinuit Aquitaniae sedem, eodemque fauente & efficiente, vulgi inter se discrepantes animi in mutuam sunt concordiam redacti, pontificemque Sulpitium pariter amore complexi sunt.

Luc. 12.

Matt. 5.

Fit Bituricensis episcopus.

Ille vero iam factus pontifex, non honori, sed oneri suas supposuit ceruices. Denique omnibus omnia factus, non quæ sua sunt quæsiuit, sed quæ aliorum, vt salui fierent. Vidisses ibi sanctum sacerdotem, velut lampadem diuinitus accensam, tradere se ieiunij multis, immò perpetuis, & vigilijs propè continuis, adeò vt si natura necessitas somnum interdum exigeret, eum non in molli strato, quo nunquam usus est, sed humi, substrato cilicio & mattula, parè capta: Erat in eo insignis vitæ puritas & animi virtutes eximia: nec magnoperè curauit sermonis phalcras, sed cum esset tot clarus virtutum charismatis, & signorum quoque gloria illustris, disseminabat quotidie verbum Dei per omnem regionem: breuique spatio tantum profecit apud populum, Iudaica perfidia contaminatum, vt quasi nouam veritatis lucem sibi adspicere viderentur: cumque multa verbis, plura exemplis & factis doceret, nec imperaret alijs, quod non prius ipse fecisset: nullum sanè non salutari expiatum lauacro, in ea vrbe Iudæi habitare permisit. Orabat autem iugiter Dominum pro illorum conuersione, docebatque eos per baptismum habere peccatorum veniam, nec sine illo posse eos saluos fieri.

Vituit in Episcopatus sanctissimè.

Ità factum est, vt eius sermonibus permoti, veri que Solis iam illustrati radijs, plane obtupecerent, & veterum errorum ducti poenitentia, cum fideli confessione accederent, & à sancto pontifice baptizarentur. Sic ille bellator egregius, diuina fretus ope, prædam ex inimici faucibus eripuit, & suo restituit auctori, pulso ab animi peneralibus infidelitatis squalore. Ex ijs plerique in nostra religione hodieque superstites degunt. Iam vero ità coepit in eo signorum gratia augeri, vt haud secus, atque olim apostoli, miraculis coruscaret. Nam cum paulò supra dixerimus, dæmones cum verbo fugasse, & ægros curauisse precibus: iam Deus noster hanc in eo gratiam ità cumulauit, vt processu temporis etiam cæcis lumen, surdis auditum, mutis loquelam, vitam mortuis, mancis manuum, claudis pedum officia restituerit: pluraque alia, quæ nimis longum sit explicare singulatim, mira effecerit: è quibus tamen volumus in præsens saltem pauca referre.

Iudæos multos conuertit.

Gothaldus quidam filium suum, annorum circiter decem, adeò ex linguæ impedimento propè mutum, vt sermo integer ab eius ore nunquam prodierit, ad pedes sancti viri deposuit, & filij morbum simul indicauit. At ille motus misericordia, suspirans, ad caelum oculos manusque sustulit, Christi que clementiam plena fide cum lachrymis implorauit: deinde facta prece, in linguam pueri signum crucis impressit: moxque linguæ laxantur vincula, & in hunc vsque diem promptè expediteque loquitur.

Sanar' elinguem.

Eo tempore, quo dira fames prouincias omnes obtinuerat, puer quidam ex inedia ferè extinctus, ad sancti pontificis genua aduoluitur, orans vt sui velit misereri. Respicens ergò vir pius ad domus suæ Præfectum, Hunc, inquit, puerum summo studio tibi noueris commendatum. Pollicetur ille se, quod erat iussus, diligenter curaturum. At interim varijs ille negocijs distractus, coepit puerum habere negligentius. Itaque frigore & inedia confectus, in fornacem se iactauit, cumque deficiente spiritu fessam membra iam trahere non posset, exanimatus est. Inquirunt deinde Episcopus de puero, perlu-

perlustransque loca omnia preserti domus suae, cum nulla de puero indicia reperiret, ab illo reposcit commendatum. Ille ad eius se abiciens pedes, cum se perdidisse fateatur, Protinus vir Dei in suum se cubiculum recipit: humi prostratus, vberim lachrymat, crebro suspirat, Dominum Iesum obnixè rogat, vt reddat ipsi puerum. Intantum enim amissi pueri interitu cruciatur, vt haud aliter coram Deo lugeret & plangeret, tanquam apud Christi tribunal de ipsius manibus anima pueri esset requirenda. Interea is, cui hoc ex officio incumberebat, ad fornacem inflammandam properat: visoque puero, rigida membra trahere conatur: sed sentiens exanimem, beato pontifici renunciat. Tum ille rursus in terram prosternitur, fundit preces, prolixè suspirat. Deinde caput subrigens, iubet cadauer pueri calida aqua perfundi: precesque sine intermissione continuans, pectusque verberans, Dominum Iesum interpellat. Et ecce sensim mouentur membra pueri, atque ad pedes orantis episcopi adrepi, iisque contactis, pristinas recuperat vires, crediturque in presentem vsq; diem superesse. Nam multo postea tempore apud nos demoratus est.

Extinctum
suscitat pu-
erum.

4. Reg. 2.
Profligat
dæmonem
ab aquis.

Gurges erat in Virisionensium agello, adeo copiosus aquis, & quidem dæmonibus consecratus, vt si quis qualibet ex causa in illum esset ingressus, ilico demergeretur, profocatus a dæmone. Sed Dei benignitate contigit, vt illic quandoque adueniret sanctus Sulpitius: ad quem eius loci habitatores accedunt, supplices orant, vt ipsis velit opitulari, quandoquidem multos iam in eo gurgite & propinquos, & famulos amisissent. Ille solita pietate iussit chrisma cum oleo & aqua parumper commisceri, idque cum benedixisset, tradidit discipulo, præcipiens vt his Elisei prophetae verbis vteretur: Sanauit aquas has, & non erit in eis vltra mors, neque sterilitas. Quod cum ita factum fuisset, confestim malignus dæmon adeo loco pulsus est, vt deinceps feliciter omnes illic egerint, & sine periculo pisces frequentes in litus trahantur.

Alium de-
functum vi-
ta restituit.

Breui interiecto tempore, rusticus quidam, ob ætatis temperandos ardores, vltra se in flumen misit: sed repente dæmonis laqueis constrictus, necatur. Non longè aberat is locus ab ædibus basilicæ, vbi in quadam exhedra vir Domini cum fratribus cibum sumebat. Anus autem quadam eminens posita, vt vidit hominis interitum, manu innuit ministris, qui in sancti pontificis conspectu adstabant. Illi vnum è suis mittunt, qui ex muliere, quid sibi velit, sciscitetur. Audit is à foemina, quendam illic in aquis petijisse. Euoecat ergo socios, & res ad pontificis notitiam perfertur: qui extinctum corpus iubet ex aquis extrahi, & in nonam vsque horam seruari. Peracto prandio, ad locum orationis se confert: & quidem mox pro voto obtinuit extincti reditum ad superos: sed idcirco à sexta ad nonam, id est, tribus horis voluit differri, vt nulli posset ambiguum videri, hominem illum verè fuisse defunctum. Tandem ab oratione surgens, iubet ad se adduci cadauer: cui vt signum crucis impressit, coeperunt membra agitari, rursusque iubente antistite, ilico surgit homo incolumis, suisque pedibus abscedit.

Signo cru-
cis flammam
extinguit.

Quidam ex optimatibus, Theodegesilus nomine, visendi gratia accessit ad sanctum pontificem, qui ea qua solebat, humanitate & beneuolentia cum excepit: & quia hyems erat & ingens frigus, focus instruitur. Ministri nescio quibus alijs intenti rebus, non magno perè habebant ignis curam. Erumpit interim flamma vorax, & rectorum fastigia vastat: sequitur adium concussio, & igne crescente, iam cuncta ruinam minantur. Omnes igitur animis consternantur, & cum difficultate rei absteriti, non audent tetrum conscendere, cuncti in fugam vertuntur. At sacerdos Domini manum eleuat, opponit flammis signum crucis, & è vestigio, cunctis stupentibus, priusquam manum ille deponeret, adeo ignium globi extincti sunt, ac si densissimi imbres è caelo delapsi essent.

Item aliud
sopit incen-
dium.

Intra vrbs moenia quadam illustis matrona frumentis plenum habebat horreum grande. Intempesta nocte quidam furcifer clam in illud ignem conijcit, & subito flammæ vndique erumpunt. Fit communis omnium luctus & tumultus. Porro vir sanctus insolito tum somno depressus, tandem ex discipulo, quid acciderit, cognoscit. Currit igitur festinus ad ignem, eumque cum canticis spiritualibus circumit: certosque cum baculo igni limites præscribit, quos non debeat prætergredi. Cum igitur omni ex parte vicinas contiguasque ædes flammæ voraces attingerent, inde reiecta & repulsa, in seipsasque reuersa, & extincta sunt. Lætus vir Dei, pergat ad ecclesiam, matutinas preces & laudes Domino persolurus.

In eadem vrbe vir sanctus monasteriū Virginum magno studio construxerat, in quo Virginum & Continentium foeminarum agmen incluserat. Ibi cuiusdam negligentia ignis correpto pariete, in flammam se diffudit. Nox erat, & periculum etiam vicinis aedibus intentabatur, igne iam instar montis intumescente. Tum verò Dei sacerdos ouicularum suarum interpellatus precibus, ad locum festinat, contra immensam altitudinis flammam crucis signum obiecit: statimque adfuit auxilium è cælo in columbæ specie, in qua spiritus sanctus olim super Dominum baptizatum descendit: simulque compressæ flammæ, non audent alias contingere domos. Hoc periculo liberatas ouiculas illas suas pius pastor salutaribus monitis instituit, eiusque doctrina effectum est, ut apud illas hodieque castitatis propositum enitescat: quæ dum diuinæ sapientiæ studio deditæ sunt, & mentes & corpora virginitati & integritati consecrant, seipsas sapientiæ vasa munda exhibentes, nec sponsi alicuius mortalis & corruptibilis, sed diuini verbi castissimos & immortales concubitus experentes, vnde succedat posteritas nequaquam corruptioni obnoxia. Quanta etiam apud eas abstinentiæ, sobrietatis & honestatis studia & exempla præclare emineant, nos pro dignitate explicare nequimus. Sed his obiter dictis, ad narrationem redeamus.

Signo crucis rursus extinguit ignem. Matt. 3.

Erat procul ab vrbe in loco, qui Auatra dicitur, arbor immanis, quam vir sanctus securibus iussit succidi. Ea cum iam laberetur, puerum sibi non prospicientem penè oppressisset. Sed vir sanctus extensa protinus manu, signum crucis edidit contra cadentem arborem: qua modo admirabili in aliam se partem reflectente, puer presentissimum mortis periculum illesus euasit.

Signi crucis virtus.

Cum hunc in modum vir beatus, instar clarissimorum siderum, innumeris fulgeret miraculis, & omnes in Dominum Iesum crederent, totius boni inimicus diabolus malignos quosdam viros, apta suæ nequitia organa, commouet ad infestandam intestinis bellis ecclesiam, eiusque plebem, iam tranquilla pace fruentem. Incitat quendam Galliarum principem, admotis ei prauæ cupiditatis facibus, occultisq; persuasionibus, ut à Bituricensi clero & populo pecunias per scelus extorqueat. Misit ille quendam ex amicis & fautoribus suis, hominem duplici sibilantem ore, geminaque lingua virus exitiale vibrantem, ut is populum iam dictum exagitet. At quia non deserit suos clementia Dei, præsertim vbi discrimen præsens imminet, cum nefarius ille regiæ crudelitatis administer multitudinem illam Christianæ plebis, quæ semper libera fuisset, in seruitutem non ferendam redigere conaretur, omnes ad pastorem suum confugiunt, sublatisque cum ingenti planctu & clamore vocibus, Pie pastor, inquit, ser opem gregi tuo, quem hucusque paterno fouisti affectu: ne patiaris commissos tuæ fidei perire: defende nos à lupo, qui rabido nos dente discerpit. His auditis, vir pius toto animo ad misericordiam commotus, indicit omnibus ieiunium, agitque cum principis nuncio, ut impiam desistat exequi iussionem. Sed cum ille superbia tumidus nihil hac ratione moueretur, spretoque sancti viri sermonibus, magis etiam insolesceret, ille se in cellulam recipit, humi abiicit, pectus crebris ictibus tundit, petit à præpotenti Deo, quod à præside obrinere non potuit: nec tamen inimicorum perniciem, sed conuersionem potius perit. Erat enim erga suos aduersarios mitis semper & pius. Interea quendam è suis solitarium virum, Ebreghisillum nomine, qui cunctis abdicatis, propudiatosq; mundo & operibus eius, vita & sermone cæteris excellentius ad viri Dei imitationem totum se composuerat: ad se accersit, mittitque ad regem, ut eius arguat crudelitatem, indicetque, nisi vitam corrigat suam, repentinum illi impendere interitum. Is vbi ad regem venit, dixit quæ iussus erat: insuper etiam de perpetratis facinoribus eum admonuit, si forte posset duci poenitentia, flere admissas iniquitates, & vltices æstantis gehennæ flammam lachrymarum imbre extinguere. Non enim vult Deus mortem peccatoris, sed ut conuertatur & viuat. Rex vbi hæc audiuit, adedò totus est timore correptus & fractus, ut absque mora suam agnoscens culpam, in lachrymas erumperet: spretoque regali fastigio, ageret poenitentiam, libenterque executioni mandaret, quæ per discipulum suum beatus antistes illi indicarat. Confestim igitur insolita illa abrogatur exactio, impia conscriptio aboleretur, populo salus restituitur: & sicut post horribilem tempestatem sole iterum suo splendore terras illustrante, mortalium hilarescunt animi: ita pace ecclesijs reformata, sacerdotum gaudia cumulantur. Addidit verò hanc rex constitutionem, ne futuris temporibus aliquid eiusmodi attentaretur.

Demon nititur eius perturbare subditos.

Indicit ieiunium contra vim.

Ezech. 33.

Porro

Diuinitus
punitur ex
actor info-
rens.

Porro ille vir crudelis, quem rex negocij huius conficiendi causa ablegarat, cum nollet regi in melius mutato subscribere & assentiri, diuinitus percussus, cum ignominia vitam dignè perdidit, qua fruebatur indignè. Non enim potuit tanti facinoris ad minister impunè euadere. O verè beatum antistitem, qui aduersus hostiles inimicorum furores nunquam se vel armis vel manu defendit sua, sed ieiunijs & vigilijs continuis, & sub ara prostratus, feruentibus orationibus defensor sibi atque ecclesie sue Deum parabat. Ecquis verò, vllis vnquam machinis aut infestationibus eum deicere & debellare potuisset, qui auxiliante Christi dextera, semper tutus inuictusque manebat?

Per idem tempus cum vir Dei signis & omnigenis virtutibus mirificè esset ornatus, & in verbo Dei disseminando Apostolicam æmularetur simpliciter, essetque iam in omnibus perfectus Dei sacerdos & hostia, pauperum quoque curam sollicitam gereret, & impositum sacerdotij munus strenuè exequeretur: atate iam ingrauescente, & in decrepitate propendente senectutem, cernens omnibus se non posse sufficere, & neque in rerum diuinarum sublimi meditatione atque sanctæ orationis studijs, vt optabat, iugiter permanere, neque eorum, qui quotidie ad nostram religionem traducebantur, institutioni posse vires adferre necessarias: quæ quidem adeò illum solebant habere occupatum, vt vix horæ vnus spatio respirare permitteretur, dum à prima luce vsque

Multi ab
eo conuersi.

Adiungit si
bi coadiu-
torem.

Matth. 20.

Philip. 2.

in profundam vespèram, ab alijs semper ad alia auocaretur: hoc nimirum illi consultissimum fore visum est, vt vni ex primoribus regionis illius, Vulfelento nomine, viro iam exactè & accuratè instructo, partem sui demandaret officij, diuini que verbi committeret ministerium. Iam verò quis dicendo consequi possit, qua humilitate, beneuolentia, charitate erga ministros suos & pauperes deinceps vsus sit? Semper enim illud Euangelicū & mundissimo ruminabat ore, & totis viribus exequi conabatur: Qui voluerit inter vos primus esse, erit vester seruus. Et quia mentis oculos semper habebat in Deum defixos, perpetuoque contemplantur Dominum nostrum Iesum Christum, propter nos hominem factum, id nos docere voluisse, vt vsque ad supremum spiritum aduersus peccatum decertemus: nam & ille non rapinam arbitratus est, esse æqualem Deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, & habitu inuentus vt homo, humiliavit seipsum, factus obediens vsque ad mortem crucis: hac de causa labores omnes, mentis que & corporis cruciatus vtrò suscepit, nè fidei propositum peccati concientia violaret.

Verum si nos eius porro virtutes mentisque inuictam constantiam commemorare velimus, nec præ sermonis inopia id poterimus, nec fidem dictis nostris habituri sunt, nisi qui suis ea oculis perspexerint. Malumus igitur quædam eius narrare miracula, quæ ab eo fecit tempore, quo sibi laborum suorum socium adiunxit.

Alia eius
miracula.

Quadam nocte homo scelestus, sed inops, in penu beati viri se per vim ingressit, furtoque inde quædam auferre nitebatur. Sed cum celeriter inde vellet abscedere, omnem sibi exeundi copiam ablatam, & tanquam carcere vndique conclusum se vidit. Tota igitur nocte multum frustra desudans, qui facilem sibi aditum parauerat, exitum inuenire omnino non potest. Sole interim suos radios spargente, vir Dei vnus è custodibus ad se accitum, iubet adire cellam penariam, & si quem illic offenderet multa lassitudine defatigatum, & quasi nexibus quibusdam irretitum, eum inde educere. Abijt ille è vestigio, sociumque sibi adiungens, hominem nequam in penario inuenit: cumque eum vellent ambo comprehendere, ille instar anguillæ ex eorum manibus mirabiliter lubricitate elabitur: sed cum in flagranti facto depræhensum, turbisque vndique vallatum se cerneret, malletque repentina morte perire, quam acerbas flagitij poenas lueri, in puteum se dedit præcipitem, qui octoginta ferè erat cubitos altus, interim nihilominus in ipso puteo beati antistitis suffragia implorans. Mox igitur vir sanctus eò aduolat: puerum funibus ligatum, ad miserum illum demitti iubet, præcipiens vt diligenter apprehensum, secum faciat educi. Clamantibus verò cunctis, eius vitam iam planè esse deploratam, qui in tam profundam esset putei voraginem demersus: vir sanctus perguit vrgere, vt puer ipsius iussa sine mora capessat. Descendit igitur famulus in puteum, signo ab Episcopo ipsi impresso munitus, cernitque incolumem, quem iam omnes extinctum arbitrabantur: iniectisque illi funibus, sursùm vnà secum attrahit. Accurrit ad huius rei spectaculum penè vniuersa ciuitas: fit vnus omnium plausus & gratulatio, miranturque sospitem, quem in tantam profunditatem per præceps collapsum,

In puteum
altissimum
infallens,
manet in-
columis.

psum, omni vitali spiritu prorsus destitutum existimauerant. At miser ille sui sceleris conscientia confusus, ad sancti pontificis se pedes prosternit, petit maleficij veniam. Ille verò pietatis visceribus affluens, ignoscit celeriter: addit etiam vitæ sustentandæ necessaria, crebroque admonet, vt petere mallet quàm rapere, & ex beneficio potiùs alieno, quàm furto suo sibi parare vitæ subsidia. Discimus ex his sancti viri perfectam humilitatem, procliuem misericordiam, sanctam simplicitatem. Neque minor in eo fuit patientia & longanimitas, vt sequentia declarabunt.

Vnus ex eius discipulis diaconus, copiam ab illo petijt ad patriam redeundi. At vir Dei, metuens nè ex occasione longinqui itineris in aliquod periculum incideret, noluit ei facere discedendi potestatem. Ille verò spiritu superbix agitatus, in ipsa nocte arrepto vehiculo, celeriter fugam arripit, nec tamen cæcitate percussus, potest iter inceptum profèqui, sed tota nocte vltro citroque se transferens, vbi terris lux reddita est, post multos frustra exantlatos labores, in eodem loco, vnde primùm aufugerat, se cernit constitutum. Denique à sacerdote sanctissimo, quem nihil horum latuisse puto, veniam supplex petit, eiusque adhærens genibus, totam rei gestæ seriem exponit. Vir piissimus, nihil eius iritatus peruecacia, libenter ignoscit culpam agnoscenti.

Multas vir Dei pertulit ab antiquo hoste infestationes, & præ cæteris Christo ca-
 tempestate militanti bus, cum vniuerso exercitu suo illi molestus fuit: id quod pauca è pluribus testabuntur, quæ huc sumus adscripturi. Iam antè dictum est, sanctum virum nocturnis vigilasse horis, & in preces peruigilem incubuisse. Cùm igitur nocte quadam in baptisterio psalmodiam absoluisset, paucis sibi adhibitis, ad beati Martini basilicam processit, vt quod noctis supererat, ibidem in precibus & laudibus Dei exigeret. Vt autem puer lucernam ferens ad basilicæ fores propè accessit, in formam auis horribilis & teterimæ se transfiguratur: primò nititur lucernam extinguere: mox in faciem oculosque beati antistitis cum magno impetu se ingerit, atque hac & illac circunvolitans, ridiculis ambagibus ludens, identidem violentus in sanctum virum irruit. Cernens autem vir Dei, improbi malignas machinationes: Scio, inquit, quis sis: nec te sis latere eum, cui penè semper persecutorem nequissimum te exhibes. Deindè eleuata manu signum crucis pingens, improbum illum repente in fugam compulit, ita vt cum suis ludibrijs planè euanesceret.

Vnus ex pueris, mente & moribus simplex, An sulphus nomine, à sancto Episcopo ad locum quandam pro fratrum & pauperum victu necessario parando quandoque missus est. Is postquam iussa perfecit, domum festinus redire contendit: & ecce obuiam illi venit sanctissimus dæmon cum grege suorum satellitum, exturbat eum è curru, & flagris pessimè multatum relinquit: quem fratres semiuuum domum reportarunt. Sed cum ea res ad iniuriam sancti pontificis pertineret, nemo ei voluit, quid actum esset, indicare. Tandem diuinitus edocuitus (habebat enim etiam prophetiæ gratiam) animaduertit, ministrum continuis decem diebus cæcum mutumque permanere, membris omnibus iam præmortuis, itaque obstructo compressis dentibus ore, vt nec aquæ gutta illi posset instillari. Exponit ergò fratribus rei gestæ seriem, non sine lachrymis ex pietate & commiseratione erga afflictum profluentibus: dolet sua causa ouiculam tam acerbis doloribus cruciari: simul autem humi se prosternit, & completa oratione surgens, iubet panis buccellam cum vino offerri iam propè animam exhalanti. Ab-eunt ministri, vique ore illius patefacto, vinum ab Episcopo missum instillant: ille sibi redditur, vigoremque pristinum membra præmortua recuperant. Id verò nos ab illo ipso, cui id accidit, percepimus, & est etiam aliorum fidedignorum hominum testimonijs confirmatum.

Non multò post iterum vir Dei post solis occasum in Ecclesiam cum paucis abiit, ibi pernoctaturus in precibus. Adest tortuosus serpens, tenui primùm sibilo lenes demulcet auras: deindè in ipsis tranquillæ noctis silentijs cum magno se impetu intra templi parietes infert: testudinem, aras, lucernas, cæteraque omnia adeò concutit, vt discipuli ecclesiam omnem è fundamentis euertere putarent: nimiumque pauidi, intermissio cantu, in terram se abijciunt, tanquam repente perituri. At vir beatus in diuinis canticis permansit intrepidus, floccipendens nequissimi serpentis præstigias, ita vt ne in prosperis quidè successibus constantior vnquam fuisse videretur. Tandem tota illa dæmonum turba in vnam se molem colligit, speransque atroci fonitu & strepitu inui-

Inobediens
 castigatur.

Infestationes
 dæmonum.

Signo crucis
 abigit
 dæmonem.

Curatur
 propè ex-
 tinctus.

Constantia
 sancti viri
 in dæmonum
 speculamentis.

Etiam illius animi constantiam frangi posse, cum immenso tumultu coram sancto pontifice, pavementum cadens, princeps collabatur, adeo ut discipuli illum in frustra discerptum existimarent. Et illi quidem diu mansere attoniti, ac eximius Christi sacerdos diuina in hostem tela vibrans, in canticis spiritalibus perpetim immorabatur: obiurgauitque postea discipulos, quod omisis sacris hymnis, phantasticis inimici terroribus cessissent. Optabat sane diabolus extinctum virum Dei, quippe quem videret tam præclarum esse ducem & pastorem populi Dei: & quia sine intermissione malitia bellum gerit aduersus virtutem, & seruos Christi totius boni æmulus satan persequitur, non sat habuit iniquus ille sanctum Sulpitium infestasse, sed etiam gregem ipsius curæ commissum, atroci fur ore sibi sumpsit oppugnandum & diuexandum: idque tam multis modis, ut illis commemorandis sufficere non possimus: vnum tamen eius malignitatis exemplum, quod in quendam sancti præfatis seruum sub multorum testimonio edidit, non volumus taciti præterire.

Diabolus
cedit Legi-
tium.

Quidam Leguntius, ex eorum numero, ad quos pertinet iugiter in templo laudes Deo canere, properabat ad ecclesiam, nocturnas illic vigiliis celebraturus. Occurrit autem illi satan furibundus, volens eum ab opere pietatis retardare. Itaque multis eum verbis affectum, penè exanimem relinquit. Fortè id temporis procul vrbe aberat vir Dei. Ut est autem triduo post reuersus, eumque flagris laceratum & iam semiuiuum inuenit, iuxta eum se in terram deiecit, fortiterque, ingemiscit. Deindè diducto eius ore, sacrificium (sic habet historiarum huius textus) in illud suis manibus infundit: mireque cunctis rei euentum sustinentibus, cum eius manum sacerdos sanctus apprehendisset, mox adeo surrexit incolumis, ac si nihil illi incommodi antea accidisset.

Pœna vio-
lantis diem
Dominicæ
resurrectio-
nis.

Non multum intercessit temporis, & ecce rusticus quidam arrepta securi, nefario opere sanctissimum Resurrectionis Dominicæ diem polluit, sed non est lenta Dei vindicta. Illic manus sacrilega aruit, cureque & nervis tabescentibus, adhæsit manui securis. Sentiens miser plagam numinis, festinus abiit ad virum Dei, ad eius se vestigia deprimit, opus temerè admittit manus arida prodit. At sanctus episcopus lugentem illum iubet ad ecclesiam secum ire. Ibi sub ara prostratus sacerdos Dei, preces iungit precibus, ut possit reo Christi conciliare misericordiam. Deindè more suo ad cellulam suam se confert, conspersusque cinere, cum lachrymis noctem in oratione transmittit: cumque manè debitas Deo persolaturus laudes, ad templum venisset, promiscuum cernit vulgus hominem illum cum securi intuentem: at ipse pronum se abijcit ad obsecrandum pro illo Dominum. Tum verò miser ille non ferens doloris acerbiter, immaniter vociferatur, ut locus ille concussus videri posset, cunctosque pauor immensus corripere. Interim verò sacrilega manus restituitur: ossa, cutis, & nervi succos priores obtinent, securis inde miro resilit modo, fundit reus vberes lachrymas, peccatum confitetur & absoluitur, domumque, repetit suam, & corporis & animi nexibus expeditus. Ità nimirum immensa Dei misericordia animæ morbis corporis afflictione medetur, conuenienter illi propheticæ sententiæ: Visitabo in virga iniquitates eorum: misericordiam autem meam non dispergam ab eo.

Psal. 88.

Ioan. 74.

Nota.

Cum autem dixerit in Euangelio Dominus: Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet: vsque adeo tandem fidei feruor in sancto viro excreuit, ut si quis aquam, qua manus abluerat, clam subriperet, & cuiuscumque agroti corpus ea contingeret, cõfessim morbi pellerentur: maximè verò tertianis & quartanis febribus vexati, admirabiliter pristina redderentur virum integritati. Et multa sanè ad extremum stupenda per eum Dominus miracula designauit, quæ fidem excedere viderentur, nisi essent conspecta oculis. Et quia iam cum angelis potius in cælis, quam cum hominibus in terris degere visus est, omnia huius mundi blandimenta & fallacias adeo prorruit & respuit, ut cum Apostolo diceret ex sententia: Mihi viuere Christus est, & mori lucrum. Optabat enim cum eodem dissolui & esse cum Christo, nisi eorum causa adhuc vellet viuere, pro quorum salute etiam mori non dubitaret. Pompas huius seculi ceu stercus quoddam spreuit: aurum & argentum non alio quam luti habuit loco. Coëgit etiam episcoporum concilia, in quibus crebro illos admonere solebat, ut memores essent præcepti illius Domini Saluatoris, Nolite possidere aurum, neque argentum, &c. atque secundum Apostolum, habentes, inquit, victum & quibus tegamur,

Philip. 1.
Ibidem.

Matth. 10.
1. Tim. 6.

mur, his contenti simus. Et ipse quidem vir sanctus alijs se virtutis præbebat egregium exemplum, castigabatque corpus suum & in seruitutem redigebat, nè fortè alijs prædicans, ipse reprobis efficere tur. Multo sanè tempore neque vasa argentea habere voluit, neque illis vsus est, contentus lignis, fictilibus, & marmoreis. Cumque alios ea doceret, que prius opere ipse implèset, dubiū non est ex sententia Saluatoris, quin magnus

1. Cor. 9.

Matth. 5.

Construxit quoque vir sanctus ecclesias, monasteria & cellas, innumerabiliumque clericorum ac monachorum pater effectus est. Multi enim, immò quamplurimi renunciantes rebus & facultatibus suis, eiusmodi se philosophiæ dedidèrè, vt omnibus suis in egenorum vsus distributis, curisque huius vitæ procùl abiectis, extra urbem in hortulis, vel exiguis agellis degèrent: vel etiam, quod in Actibus Apostolorum de illis annotatum est, qui primi ex ludæis in Dominum Iesum crediderunt, possessionibus prædijsque

Multa condidit loca sacra.

Act. 4.

distributis, præcia eorum ponerent ante pedes aliorum, syndè singulis diuidebatur, prout cuique opus erat. Atque ij omnes spiritualibus disciplinis plenissimè instituebantur, & studijs Christianæ philosophiæ, exemplo beati viri, adèdè erant dediti, vt nonnulli etiam post triduum demùm cibum caperent, non tam escæ desiderio, quam vt naturæ necessitati satisfacerent. Plerique enim in diuinæ scripturæ altiori haurienda intelligentia, tanquam in ditissimis & lautissimis sumendis ferculis ita diuersabantur, vt famem suam expleri non possent, scripturasque contemplando, acriori desiderio inflammarentur: perpetuoque studio ita aduersus carnem decertarent, vt nulla ex parte eius libidini prauisque cupiditatibus indulgerent: porrò animam sapientiæ & scientiæ dapibus magis magisque opimadam curarent. Eiusmodi autem filiorum studijs pater sanctus mirificè lætabatur. At cum iam optaret dissolui & esse cum Christo, non distulit pius Dominus fidelem seruum ad requiem tandè euocare.

Nota hanc abstinentiam.

Aderat iam beatæ consummationis diu optatum tempus: & quantum graui senectæ vires exhaustæ deficerent, at tamen propè mortuum corpus ipsum abstinentiæ onus confirmabat & roborabat: quodque natura non potuit, meritorum gratia concessit. Denique plenus iam dierum, multoque insignium meritorum splendore coruscans, terreno terræ relicto corpore, spiritu sublimes cælorum petit sedes. Tum verò, eius auditu decessu, ex locis omnibus oppidi Bituricensis populus innumerabilis certatim accurrit: moenia, atria, plateæ omnes complentur, idque adèdè, vt nisi sancti pontificis preces intercessissent, pars maxima populi contrita pedibus, spiritum fuerit exhalatura. Erat autem omnium planctus immensus, dolor intolerabilis, tamque gementium tristis & lugubris vox, vt etiam faxea pectora in lachrymas soluerentur: atque haud scio, num tam adamantinum cuiquam possit inesse pectus, vt se illo loco à lachrymis continere valeret. Cumque esset omnium mœror inæstimabilis, Clerici præ nimijs singulibus hymnos canendos vix expleri potuerunt. Inter ipsos singultus, hæc verba dolor immodicus extorquebat: Heu grex desolate, quid agis? En amisso pastore dispergeris: & quis te à rabidorum luporum dentibus tuebitur? Denique in obitu tuo omnes nos, o pastor bone, interijisse quis ambigit?

Obitus sancti viri.

Ventum tandè est ad basilicam, vbi nunc sacerdos eximius, extremum illum futuræ resurrectionis diem expectans, decenter admodum conditus iacet: quam quidem basilicam ipse iam pridè summo studio construxerat. Vbi autem corpus illatum sepulcro est, plebs vniuersa non ferens optimi pastoris absentiam, humi prostrata, ultra humanum modum mugitus edebat tristissimos, ita vt ecclesiæ ministris copia non daretur officij persoluendi. Et illi quidem lugebant eum quasi absentem, quem tamen non amiserant, sed ante se præmiserant: nescientes planè, aut certè non considerantes, quòd legatione pro illis apud Dominum functurus, ad cælos properârat, vt ibi precibus suis obtineret, quod illis hîc petentibus impenderet. Sed neque vir sanctus se diu passus est tanquam absentem desiderari. Quos enim corpore reliquerat, spiritu mox inuisit, varijsque morbis præsens adferendo remedium, se præsentem declarauit. Vnde factum est, vt quemadmodum in messe solent innumera segetes cumulatè inferri in horrea: ita ad ecclesiam populorum turmæ ex vicinis urbibus & vicis confluerent: & ipsa quidem basilica nisi aucta fuisset, morbidorum hominum multitudinem haudquam capere potuisset. Creuit eius rei fama, nec in propinquas modò diffundebatur

Luctus omnium.

Miracula post obitum eius.

ciuitates, sed etiam per regna terrarum mira celeritate peruasit. Quòd si Dominus me propitius adiuuare dignabitur, quandoquè breui sermone explicare tentabo, quæ verè sanctus, triumphator egregius etiamnum efficit.

Et à Maioribus quidem nostris iam olim locus, vbi hæc sunt, Nauis dictus est ob nauium stationem: quod mihi non sine quodam futurorum præfagio factum videtur. Huic enim nostræ nauis qui adherent, per huius seculi procellosum transeunt mare, & ad patriam claritatis æternæ, iam omnibus malis imminentes tum visibilibus, tum inuisibilibus malorum procellas: ad quem liceat turò confugere, & euadere seculi fluctus & tempestates. Ibi per intercessionem beati patris nostri æternus & inuisibilis medicus gratis confert malè habentibus medelam: & exules atque naufragi ad patriam reducantur. Verùm cæteris interim prætermisissis, de quibus aliàs me dicturum supra testatus sum, pauca hîc de lampade ad viri Dei sepulcrum pendente, referam: Ferrur ea semel à ministris oleo impleta, ad eò postea sancto redundasse liquore, vt iugiter inde se effundat, eiusque vnctiōe plerosque varijs liberatos esse ægritudinibus.

Sanctorum intercessio.

Insigne miraculum.

Lampas celis accenditur.

Contigit etiam quandoquè vespertino tempore, quod sine admiratione neque dici, neque audiri potest, vt Clero in ecclesia diuine laudis cantica depromente, subitus quidam tanquam fulminis ictus, lampadis ellychnium percutiens, cunctis cernentibus mirro quodam modo illud accenderet: nec vnquam deinceps lumen illud extinctum est, quandiu fomenta ministrorum opera adhibentur. Huc usquè, etsi nequaquam prodiginitate, de clarissimi viri rebus gestis dixisse in præsentiam sufficiat. Nos iam intra silentij portum recipere, & introrsus ad conscientiam redire maturamus: & quia virum sanctum ob vitæ excellentiam imitari non possumus, vt nobis apud Deum patronus esse velit, obnixè precamur: vt cuius natalitia celebramus, eius quoquè meritis adiuuemur, præstante Domino nostro Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto viuunt & regnat Deus per infinita secula, Amen.

VITA S. LEOBARDI, RECLUSI IN MAIORI MONASTERIO PROPE TVRONES, AVTHORE GREGORIO Turonensi Episcopo, lib. de vitis Patrum, Cap. vltimo.

IANVAR. 18.

Genus Leobardi.

Adhibetur literis discendis.

Ephes. 6.

Ceclesia fidelis ædificatur, quotiescunquè Sanctorum gesta deuotissimè replicantur: & licet teneat maximum gaudium, quòd hi, qui ab initio ætatis religiosam vitam duxerunt, peruenire meruerunt ad perfectionis portum: tamen & de his, Domino iubente, lætatur, qui conuersi à seculo, opus inchoatum valuerunt perducere, diuina opitulante misericordia, ad effectum. Igitur beatissimus Leobardus Aruernici territorij indigena fuit, genere quidem non senatorio, ingenuo tamen: qui ab initio Deum in pectore tenens, cum non floreret natalibus gloriosis, meritis præfulgebat. Hic tempore debito cum reliquis pueris ad scholam missus, quempiam de psalmis memoriæ commendauit, & nesciens se clericum esse futurum, iam ad Dominicum parabatur innocens ministerium. Sed cum ad legitimam peruenisset ætatem, cogentibus iuxta consuetudinem humanam parentibus, vt arrham puellæ, quasi vxorem accepturus, daret, impellitur. Illo verò respiciente, ait pater: Cur, dulcissime fili, voluntatem paternam respicis, nec te iungere vis connubio, vt semen excites nostro de genere, seculis sequentibus profuturum? Casso enim labore exercemur ad operandum, si possessor deerit ad fruendum. Quare implemus domus opibus, si de genere nostro non processerit, qui vtatur? Quid mancipia dato precio nostris ditioribus subiugamus, si rursùm alienis debent dominationibus subiacerè? Obedire filios debere voci parentum, scripturæ testantur diuinæ: sed tu cum inobediens esse parentibus probaris, vide nè te celestibus eruere nequeas ab offensis. Hæc pater loquens, facile tali etatule peruasit, voluntati suæ non contraire. Deniquè dato sponse annulo, porrigit osculum, præbet calcementum, celebrat sponfalium diem festum.

Intercæ